

LR Susisiekimo ministerijai

LR Vidaus reikalų ministerijai

Kopija:

LR Ryšių reguliavimo tarnybai

LR Seimo Ekonomikos komitetui

DĖL ANKSTESNĖS VYRIAUSYBĖS PRIIMTO PROTOKOLINIO SPRENDIMO REZERVUOTI DALĮ 5G SKIRTŲ DAŽNIŲ

Asociacija INFOBALT, asociacija „Investors' Forum“, Lietuvos verslo konfederacija ir elektroninių ryšių operatoriai kreipiasi į LR Vyriausybę bei LR Susisiekimo ir Vidaus reikalų ministerijas **dėl ankstesnės Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 16 d. priimto protokolinio sprendimo (toliau – Protokolinis sprendimas) rezervuoti reikšmingą dalį 5G skirtų radijo dažnių Valstybinio kritinio ryšio tinklo (toliau – VKRT) reikmėms**. Raštą pasirašiusios organizacijos bei operatoriai palaiko idėją, kad esamą valstybės mobiliojo ir radijo ryšio tinklų infrastruktūrą būtina centralizuoti bei modernizuoti. Tačiau tai turi būti daroma ne skubotai, kaip siūlė buvę valdantieji, o įvertinus galimas alternatyvas ir jas išdiskutavus su visomis pusėmis.

Trumpai pristatant kontekstą, 2020 m. rugsėjo 16 d. Vyriausybės pasitarime buvo pritarta Susisiekimo ministerijos parengtai VKRT modelio koncepcijai. Pagal šią koncepciją valstybė planuoja pasistatyti naują mobiliojo ryšio tinklą (bokštus ir kitą infrastruktūrą). Preliminariai tam planuojama skirti 43 mln. EUR. Protokoliniu sprendimu Vidaus reikalų ministerijai (toliau – VRM) taip pat buvo pavesta kreiptis į LR Ryšių reguliavimo tarnybą (toliau – RRT) dėl 2x15 MHz dažnių ruožo iš 700 MHz dažnių juostos (**30% nuo visos 700 MHz dažnių juostos**) ir 3500 MHz dažnių ruože esančios 100 MHz pločio juostos (**25% nuo visos 3500 MHz dažnių juostos**) rezervavimo VKRT reikmėms. **Nors tai yra pagrindinės, 5G technologijai pritaikytos, dažnių juostos – esminės rinkos dalyviams artimiausiu metu diegiant 5G Lietuvoje**. Gavusi šį pavedimą, 2020 m. spalio mėn. VRM kreipėsi į RRT, kuri, atitinkamai, buvo įpareigota rezervuoti šiuos dažnius.

Priėmus šį Protokolinį sprendimą susidarė paradoksali situacija. Šiuo metu RRT ruošiasi skelbti aukcionus dėl 700 MHz ir 3500 MHz radijo dažnių juostų, skirtų 5G plėtrai. **Rezervavus dažnius VKRT reikmėms šių aukcionų apimtis ženkliai sumažėja. Nors šiai dienai nėra nuspręsta, nei kokios tiksliai paslaugos bus teikiamos VKRT, nei kiek ir kada dažnių faktiškai tam reikės.**

Mūsų vertinimu, VKRT rezervavus tiek dažnių, kiek yra numatyta Protokoliniame sprendime, valstybė itin neefektyviai išnaudotų šį resursą. Pagal patvirtintą VKRT koncepciją, šiuos dažnių ruožus naudotų vos 11.700 VKRT įrenginių (+11.300 potencialių prietaisų iš kitų institucijų). Kai, tuo tarpu, operatoriai šiuo metu teikia paslaugas vidutiniškai apie 1 mln. vartotojų kiekvienas ir planuoja teikti 5G paslaugas, nors dažnių kiekis 700 MHz ir 3500 MHz dažnių juostose būtų mažesnis per operatorių nei skirta VKRT tinklui. **Tad, prieš VKRT paskiriant dažnius, yra būtina atlikti tikslią poreikių bei realizacijos analizę**. Priešingu atveju, toks neefektyvus 700 MHz ir 3500 MHz radijo dažnių juostų panaudojimas stipriai pakenks naujos kartos 5G tinklų vystymuisi ir plėtrai Lietuvoje, nulems žymių šalies technologinį atsilikimą bei investicijų sumažėjimą. Sumažėjus komercinio spektro pločiui numatoma neigiama įtaka – apie 25-30%.

Čia taip pat svarbu paminėti, kad **dažniai yra valstybės resursas, už kurį valstybė gauna pinigų**. Paskutiniame vykusiame RRT aukcione dėl dažnių 2G/3G/4G plėtrai operatoriai bendrai už juos sumokėjo virš 30 mln. EUR. **Rezervavus VKRT koncepcijoje nurodytas dažnių juostas, prieš tai neišsiaiškinus realių poreikių, valstybė šias lėšas praras**. Dėl visų šių priežasčių **būtina, kad RRT ekspertiškai įvertintų, koks yra realus dažnių VKRT poreikis**.

Atkreipiame dėmesį, jog pagal Europos Sąjungos Elektroninių ryšių komiteto (angl. *Electronic Communications Committee ECC*) sprendimą ECC Decision (16)02¹ tokiems tinklams kaip VKRT galima naudoti dažnius iš 700 MHz juostos ir nerezervuojant 30% nuo visos 700 MHz dažnių juostos, tačiau rekomendacijoje nieko nekalbama apie 3500 MHz juostą. **Nei viena kita Europos Sąjungos narė valstybės reikmėms nėra rezervavusi dažnių ruožo 3500 MHz juostoje. Taip pat beveik visos Europos Sąjungos valstybės, kuriose jau paskelbtas 700 MHz aukcionas, valstybės reikmėms nėra rezervavusios dažnių iš šios juostos**.

---

¹ ECC sprendimas (16)02. Nuoroda internete: <https://docdb.cept.org/download/1cad836-23e4/ECCDEC1602.pdf>

Be to, prieš Vyriausybei patvirtinant VKRT koncepciją, ji nebuvo derinta nei su rinkos dalyviais, nei su verslo organizacijomis. **Ne buvo įvertintos kitos galimos, mažiau investicijų reikalaujančios bei kitose šalyse sėkmingai įgyvendinamos, VKRT steigimo alternatyvos.** Pavyzdžiui, **komercinio operatoriaus tinklo resursų nuoma ar hibridinis tinklas**, kai tinklo branduolys (angl. *Core network*) būtų realizuojamas valstybės nuosavoje platformoje, ją integruojant su vienu ar keliais vienu metu iš esamų mobiliojo ryšio operatorių komercinių 4G/LTE (vėliau ir 5G) radijo prieigos tinklų (angl. *Radio Access Network*). Kartu suteikiant papildomus įdiegiamus perduodamos informacijos saugumo garantus. **VKRT koncepcijos medžiagą ekspertiniame lygmenyje ruošė tik Lietuvos radijo ir televizijos centras** (toliau – LRTC). Toks bendradarbiavimo ir viešos diskusijos trūkumas kelia klausimų dėl tikrųjų VKRT steigimo intencijų.

Įtariame, kad šie planai yra susiję su LRTC ketinimais kurti valstybinį komercinį operatorių. Tai būtų ne pirmas kartas, kai LRTC – Susisiekimo ministerijos kontroliuojama pelno siekianti bendrovė, bando, prisidengiant valstybės poreikiais, pradėti teikti komercines paslaugas. Mūsų vertinimu, siekiant pašalinti šį nuolatinį interesų konfliktą, LRTC turėtų būti perduota valdyti kitai ministerijai, pavyzdžiui VRM, o jos juridinis statusas turėtų būti pakeistas iš akcinės bendrovės į biudžetinę įstaigą, kuri negali siekti pelno. **VRM taip pat turėtų būti pagrindinė institucija, kuriojanti ir VKRT projektą.** Kadangi VKRT, visų pirma, bus skirtas VRM srities institucijoms – policijai, priešgaisrinei apsaugai ir kitoms tarnyboms.

Tad **Vyriausybės prašome atšaukti Protokolinį sprendimą ir pavesti VRM, kartu su suinteresuotomis šalimis, parengti naują VKRT koncepciją.** Raštą pasirašančios organizacijos bei operatoriai yra nusiteikę aktyviai dalyvauti tiek kuriant, tiek vėliau įgyvendinant šią koncepciją.

Pagarbiai

Asociacijos INFOBALT direktorius

Mindaugas Ubartas

Asociacijos Investors' Forum vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė

Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas

Andrius Romanovskis

UAB „Bitė Lietuva“ generalinis direktoriaus

Pranas Kuisys

UAB „Tele2“ Strategijos ir plėtros direktorius

Tadas Bukauskas

Telia Lietuva, AB vadovas

Dan Strömberg